

Na podlagi prvega odstavka 118. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22) na predlog minister za okolje, podnebje in energijo izdaja

Odredbo o načrtu preventivnih ukrepov pri oskrbi s plinom

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

S to odredbo se določa načrt preventivnih ukrepov pri oskrbi s plinom, ki vključuje infrastrukturni standard, izpolnjevanje infrastrukturnega standarda, standard oskrbe, izpolnjevanje standarda oskrbe, poročanje v zvezi z izpolnjevanjem standarda oskrbe, preventivne ukrepe za zagotavljanje zanesljive oskrbe odjemalcev s plinom v Republiki Sloveniji, zlasti zaščitene odjemalcev, in s tem povezane obveznosti podjetij plinskega gospodarstva ter pristojnosti za izvajanje 9. člena uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L št. 280 z dne 28. 10. 2017, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi Uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L št. 173 z dne 30. 6. 2022, str. 17), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/1938/EU). Določajo se tudi naloge, ki jih na področju preventivnih ukrepov pri oskrbi s plini izvaja Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija).

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tej odredbi, imajo enak pomen kot izrazi, opredeljeni v Zakonu o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22, v nadaljnjem besedilu: ZOP), poleg tega pa posamezni izrazi pomenijo:

- distributer toplote: je izvajalec dejavnosti daljinskega ogrevanja, ki za proizvodnjo toplote uporablja plin in ne more preiti na nadomestni energent. Distributer toplote za daljinsko ogrevanje se šteje kot zaščiteni odjemalec le za obseg dobavljene toplote gospodinjskim odjemalcem in osnovnim socialnim službam, razen izobraževalnim in javnoupornim službam;
- EIS: je enotni informacijski sistem, ki ga na podlagi 80.a člena ZOP vzpostavi, upravlja in vzdržuje operater prenosnega sistema

- infrastrukturni standard: kaže zadostnost tehnične zmogljivosti preostale infrastrukture, ki v primeru motnje dobave po posamezni največji plinski infrastrukturi omogoča zadostitev celotnega dnevnega povpraševanja po plinu na območju izračuna v obdobju izjemno velikega povpraševanja po plinu, ki se statistično pojavlja enkrat v 20 letih;
- plin: je zemeljski plin ali drug plin, ki ga je tehnično mogoče varno dodajati v sistem zemeljskega plina in ga preko njega prenašati;
- pristojni organ: je v skladu s 116. členom ZOP ministrstvo, pristojno za energijo;
- rizična skupina: je skupina držav članic EU iz Priloge I Uredbe 2017/1938/EU;
- standard oskrbe: kaže količino zemeljskega plina, potrebno za zagotovitev oskrbe s plinom zaščitenih odjemalcev v Republiki Sloveniji v vsakem od naslednjih primerov:
 - a) sedemdnevno konično obdobje z ekstremno nizkimi temperaturami, kakršno se statistično pojavlja enkrat v 20 letih,
 - b) 30-dnevno obdobje z izjemno velikim povpraševanjem po plinu, kakršno se statistično pojavlja enkrat v 20 letih, in
 - c) 30-dnevno obdobje ob motnji na posamezni največji plinski infrastrukturi v povprečnih zimskih razmerah.

II. INFRASTRUKTURNI STANDARD

3. člen

(Določitev in doseganje infrastrukturnega standarda)

(1) Doseganje infrastrukturnega standarda se ugotavlja na podlagi merila N-1. Infrastrukturni standard je dosežen, če je vrednost merila N-1 vsaj 100 %. Vrednost merila N-1 na nacionalni ravni se nanaša na območje Republike Slovenije in se izračuna po formuli iz točke a) poddodelka 3.2 Priloge 1, ki je sestavni del te odredbe.

(2) Skladno z devetim odstavkom 5. člena Uredbe 2017/1938/EU je Republiki Sloveniji pogojno podeljeno izvzetje od obveznosti doseganja infrastrukturnega standarda. Po zahtevi Evropske komisije, da se preveri upravičenost izvzetja, je slovenski regulativni organ Agencija za energijo koordinirano z avstrijskim regulativnim organom dovolil izvzetje za obdobje nadaljnjih štirih let. Ne glede na izvzetje si mora operater prenosnega sistema prizadevati za doseganje infrastrukturnega standarda.

(3) Operater prenosnega sistema pri dolgoročnem načrtovanju in pripravi desetletnega razvojnega načrta omrežja upošteva desetletni načrt za razvoj omrežja za celotno Unijo, ki ga izdela ENTSO-G v skladu z desetim odstavkom 8. člena Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L št. 211 z dne 14. 8. 2009, str. 36, v nadaljnjem besedilu Uredba 715/2009/ES). Operater prenosnega sistema predlaga in načrtuje gradnjo ustrezne infrastrukture, ki vsebuje tudi naložbe, potrebne za doseganje infrastrukturnega standarda, in morebitne potrebne dodatne zmogljivosti za doseganje standarda oskrbe, ob upoštevanju finančnih in ekonomskih učinkov predlaganih naložb.

(4) Način določanja merila N-1 na ravni rizičnih skupin je omenjen v Prilogi 2, ki je sestavni del te odredbe.

III. STANDARD OSKRBE

1. Določitev standarda oskrbe

4. člen

(določitev potrebnih dnevnih količin in odgovornosti)

(1) Dobavitelji plina zaščitenim odjemalcem (v nadaljnjem besedilu: dobavitelji zaščitenim odjemalcem) morajo sprejeti ukrepe, s katerimi zagotovijo oskrbo s plinom zaščitenim odjemalcem v vseh treh primerih iz prvega odstavka 6. člena Uredbe 2017/1938/EU.

(2) Za primer ekstremne temperature v sedemdnevnem koničnem obdobju, ki se statistično pojavlja enkrat v 20 letih:

a) agencija ugotovi povprečno temperaturo v sedmih najhladnejših zaporednih dneh v preteklem koledarskem letu (T_{7n-1}) in povprečno temperaturo v najhladnejšem sedemdnevnem obdobju v zadnjih 20 letih v Republiki Sloveniji (T_{7n-20}). Agencija ugotovljeni temperaturi in obdobji objavi na svoji spletni strani;

b) dobavitelj zaščitenim odjemalcem ugotovi povprečno dnevno porabo svojih zaščitenih odjemalcev v obdobju sedmih najhladnejših zaporednih dni v preteklem koledarskem letu (Q_{7n-1}) iz prejšnje točke in jih vnese v EIS;

c) agencija izračuna korekcijski faktor pri temperaturi (T_n) 20 °C kot razmerje $(T_n - T_{7n-20}) / (T_n - T_{7n-1})$ in ga objavi na svoji spletni strani, in

d) dobavitelj zaščitenim odjemalcem izračuna potrebne povprečne dnevne količine plina (Q_7) kot zmnožek povprečne dnevne porabe (Q_{7n-1}) in korekcijskega faktorja iz prejšnje točke ter mora biti sposoben zagotavljati te potrebne povprečne dnevne količine sedem zaporednih dni.

(3) Za primer 30-dnevnega obdobja z izjemno velikim povpraševanjem po plinu, ki se statistično pojavlja enkrat v 20 letih:

a) operater prenosnega sistema ugotovi porabo plina v Republiki Sloveniji za obdobje 30-dnevnega izjemno velikega povpraševanja po plinu v zadnjih 20 letih

(Q) in letni odjem plina iz prenosnega sistema v Republiki Sloveniji v preteklem letu (Q_T) ter z ugotovitvami seznaniti agencijo;

b) dobavitelj zaščitenim odjemalcem ugotovi predvideno letno porabo svojih zaščitenih odjemalcev v letu poročanja (Q_Z) in jo vnese v EIS;

c) agencija izračuna korekcijski faktor kot razmerje (Q/Q_T) in

d) dobavitelj zaščitenim odjemalcem izračuna potrebne 30-dnevne količine plina (Q_{30}) kot zmnožek predvidene letne porabe iz točke b) tega odstavka in korekcijskega faktorja iz prejšnje točke ($Q_{30} = (Q/Q_T) \cdot Q_Z$) ter mora biti sposoben zagotoviti te potrebne 30-dnevne količine 30 zaporednih dni.

(4) Za primer 30-dnevnega obdobja ob motnji na posamezni največji plinski infrastrukturi v povprečnih zimskih razmerah:

a) agencija ugotovi povprečno temperaturo ($T_{povp.}$) za januar preteklega koledarskega leta in povprečno temperaturo za mesec januar v zadnjih dvajsetih letih ($T_{povp.20}$) ter ju objavi na svoji spletni strani;

b) dobavitelj zaščitenim odjemalcem ugotovi povprečno dnevno porabo svojih zaščitenih odjemalcev v januarju preteklega koledarskega leta (Q_{n-1});

c) agencija izračuna korekcijski faktor pri temperaturi (T_n) 20 °C kot razmerje ($(T_n - T_{povp.20}) / (T_n - T_{povp.})$) in

d) dobavitelj zaščitenim odjemalcem izračuna potrebno povprečno dnevno količino plina (Q_n) kot zmnožek povprečne dnevne porabe iz točke b) tega odstavka in korekcijskega faktorja iz prejšnje točke ter mora biti sposoben zagotavljati te potrebne povprečne dnevne količine 30 zaporednih dni.

(5) Pri izračunu povprečnih temperatur iz prejšnjega odstavka se uporabljajo povprečne vrednosti povprečnih dnevni temperatur za tri mesta z največjo porabo plina v Sloveniji, to so Ljubljana, Maribor in Celje.

(6) Agencija objavi podatke, ki so določeni v tem členu, do konca julija tekočega leta. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem morajo vnesti v EIS podatke, ki so zahtevani v tem členu, do konca junija tekočega leta. Če zahtevani podatki zaradi zaostrenih razmer pri oskrbi s plinom niso na voljo v EIS, jih agencija zahteva od dobaviteljev zaščitenim odjemalcem s pripravljenim obrazcem.

(7) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem mora za količine plina, določene v skladu z drugim, tretjim in četrtem odstavkom tega člena, zakupiti tudi zadostne zmogljivosti za prenos teh količin plina na vstopni točki oziroma izkazati, da lahko pridobi potrebne zmogljivosti (npr. s članstvom na ustrezni platformi).

(8) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem lahko izpolni obveznosti iz tega člena tudi tako, da izpolnjevanje teh obveznosti zanj izvede drug dobavitelj plina (v nadaljnjem besedilu: dobavitelj).

2. Poročanje

5. člen

(poročanje o zagotavljanju standarda oskrbe)

(1) Dobavitelj zaščitnim odjemalcem pripravi poročilo o zagotavljanju standarda oskrbe, ki vsebuje:

a) izračunane potrebne količine plina iz točk d) drugega, tretjega in četrtega odstavka 4. člena te odredbe, za zaščitene odjemalce, ki jim dobavlja plin 1. avgusta tekočega leta;

b) opis ukrepov in predviden način izvajanja ukrepov za zagotavljanje teh količin oziroma izpolnjevanja standarda oskrbe in navedbo morebitnih omejitev pri zakupu zadostnih zmogljivosti in

c) dokazila o zmožnosti izpolnjevanja predvidenih ukrepov za izpolnjevanje standarda oskrbe.

(2) Dobavitelj zaščitnim odjemalcem posreduje poročilo iz prejšnjega odstavka agenciji vsako leto do konca avgusta za naslednje enoletno obdobje, ki se začne s 1. oktobrom istega leta.

(3) Za izračun potrebnih količin iz točk d) drugega, tretjega in četrtega odstavka 4. člena te odredbe dobavitelj zaščitnim odjemalcem uporabi obrazce, ki jih objavi agencija na svoji spletni strani do konca julija istega leta. Na zahtevo pristojnega organa ali agencije mora v roku 14 dni od prejema zahteve svoje poročilo ustrezno spremeniti oziroma dopolniti.

(4) Poročilo iz prvega odstavka tega člena lahko v imenu dobavitelja zaščitnim odjemalcem na podlagi dogovora pripravi tudi drug dobavitelj. V tem primeru mora dobavitelj, ki poroča, v poročilu navesti:

a) za katere dobavitelje zaščitnim odjemalcem poroča;

b) število zaščitnih odjemalcev posameznega dobavitelja zaščitnim odjemalcem ob koncu preteklega leta in

c) količine plina, ki pripadajo posameznemu dobavitelju zaščitnim odjemalcem, za vsakega od treh primerov standarda oskrbe.

(5) Če se med obdobjem, na katerega se nanaša poročilo, zgodi sprememba, zaradi katere se predvidene letne količine, ki jih porabijo zaščitni odjemalci v tekočem letu, spremenijo za vsaj 10 %, dobavitelj zaščitnim odjemalcem najpozneje v roku 10 dni od nastopa opisanih sprememb agenciji posreduje ustrezno spremenjeno oziroma dopolnjeno poročilo.

6. člen

(objava pristojnega organa)

(1) Agencija letno do konca oktobra na svoji spletni strani objavi skupne količine plina iz točk d) drugega, tretjega in četrtega odstavka 4. člena tega načrta in morebitne omejitve glede prenosnih zmogljivosti, če bi te ovirale dobavitelje zaščitnim odjemalcem, da zagotovijo oskrbo zaščitnih odjemalcev. Agencija v objavi iz prejšnjega stavka poroča o izpolnjevanju standarda oskrbe in z ugotovitvami seznanjeni pristojni organ.

(2) V poročilu iz prejšnje točke agencija poroča tudi, s katerimi pristojnimi organi sosednjih držav članic EU je sodelovala skupaj s slovenskim pristojnim organom pri izvajanju šestega odstavka 8. člena Uredbe 2017/1938/EU.

IV. OBVEZNOSTI PODJETIJ PLINSKEGA GOSPODARSTVA IN PREVENTIVNI UKREPI

7. člen

(obveznosti)

(1) Operaterji prenosnega in distribucijskih sistemov morajo zagotavljati ustrezne zmogljivosti na meji med sosednjimi prenosnimi in distribucijskimi sistemi za zagotavljanje prenosa za zanesljivost oskrbe s plinom ter sodelovati z operaterji teh sistemov pri izmenjavi podatkov in usklajenem delovanju tudi v primeru ogrožene zanesljivosti oskrbe s plinom.

(2) Podjetja plinskega gospodarstva morajo ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom izvajati pregledno in nediskriminativno, tako da ne kršijo pravil notranjega trga s plinom in hkrati upoštevajo tržno vrednost oskrbe.

(3) V običajnih razmerah in v primerih, določenih s standardom oskrbe, mora dobavitelj zaščitenim odjemalcem v celoti zagotavljati zadostne količine plina za oskrbo svojih zaščitenih odjemalcev, prav tako tudi v primerih, če se spremenijo predvidene letne količine, ki jih porabijo zaščiteni odjemalci v tekočem letu.

(4) Potrebne podatke o porabi plina zaščitenih odjemalcev (npr. vrednosti Q_{7n-1} in Q_{n-1}) dobavitelj pridobi iz EIS, če pa tam niso na voljo, od operaterjev sistemov, na katere so ti priključeni, oziroma od distributerjev toplote.

8. člen

(preventivni ukrepi)

(1) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem mora zagotoviti ustrezno razpršitev portfelja svojih dobavnih virov plina. Del potrebne energije za oskrbo zaščitenih odjemalcev lahko dobavitelj zaščitenim odjemalcem zagotovi z alternativnimi viri energije in z ukrepi na strani povpraševanja.

(2) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem, ki uvaža plin v Republiko Slovenijo, mora zagotoviti ustrezno razpršitev portfelja svojih dobavnih virov tako, da je sposoben uvoziti v Republiko Slovenijo količine plina, ki so namenjene oskrbi njegovih zaščitenih odjemalcev ali zaščitenih odjemalcev drugega dobavitelja zaščitenim odjemalcem, za katerega izvaja obveznosti po šestem odstavku 4. člena te odredbe.

(3) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem iz prejšnjega odstavka mora z ustrezno razpršitvijo svojih dobavnih virov zagotoviti zadostne količine plina za oskrbo zaščitenih odjemalcev tudi v primerih, ko pride do prekinitve dobav po kateri koli izmed dobavnih poti.

(4) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem lahko za zagotovitev zanesljive oskrbe namesto plina omogoči odjemalcem uporabo drugih (alternativnih) virov energije. Poleg tega lahko uporabi tudi ukrepe na strani povpraševanja, kot so povečanje energetske učinkovitosti, prehod na druge energetske vire ali drugi ukrepi, ki

zmanjšujejo potrebne količine plina. V obeh primerih se zmanjšanje odšteje od potrebnih količin, ki jih mora zagotoviti dobavitelj zaščitenim odjemalcem za izpolnjevanje standarda oskrbe.

(5) Dobavitelj zaščitenim odjemalcem o izpolnjevanju obveznosti iz tega člena letno poroča v okviru načina izpolnjevanja standarda oskrbe v skladu s točko b) prvega odstavka 5. člena te odredbe.

V. KONČNI DOLOČBI

9. člen

(prenehanje uporabe predpisa)

Z dnem uveljavitve te odredbe preneha veljati Akt o načrtu preventivnih ukrepov pri oskrbi z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 97/20 in 204/21 - ZOP).

10. člen

(začetek veljavnosti)

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne

EVA

Priloga 1: Opisni del načrta v skladu s Prilogo VI uredbe 2017/1938/EU

Načrt preventivnih ukrepov izdaja pristojni organ, to je ministrstvo, pristojno za energijo.

Države članice v rizični skupini določa Priloga I Uredbe 2017/1938/EU, spremenjen z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/517. Republika Slovenija sodeluje v rizičnih skupinah Alžirija, Libija, Ukrajina in Kaspijska regija.

1. Opis sistema

1.1 Kratek opis regionalnih plinskih sistemov za rizične skupine

Kratek opis regionalnih plinskih sistemov z glavnimi podatki za rizične skupine, v katerih sodeluje Republika Slovenija, je v Prilogi 2.

1.2 Kratek opis slovenskega plinskega sistema

a) Glavni številčni podatki o porabi plina

Prevzeta količina zemeljskega plina v slovenski prenosni sistem na vseh treh vstopnih točkah skupaj je leta 2022 znašala 13.527 GWh. Poleg tega je bilo prevzetih še 25 GWh plina neposredno iz tujega distribucijskega sistema. Oddana količina v druge prenosne sisteme je znašala 4.484 GWh. Lastna raba prenosnega sistema je znašala 12 GWh.

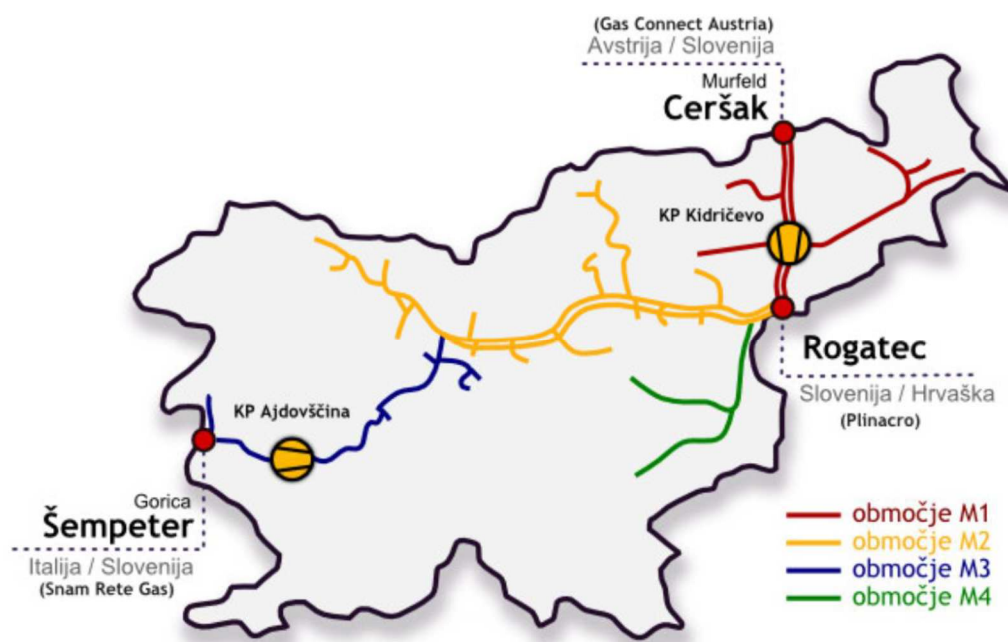
Končno letno porabo plina v letih 2021 in 2022 po vrstah odjemalcev kaže Tabela P1-1.

Odjemalci glede na vrsto odjema	2021		2022	
	Število odjemalcev	Poraba odjemalcev [GWh]	Število odjemalcev	Poraba odjemalcev [GWh]
Poslovni odjemalci na prenosnem sistemu	155	5.527	158	4.868
Poslovni odjemalci na distribucijskih sistemih	14.600	2.673	14.369	2.329
Poslovni odjemalci na zaprtih distribucijskih sistemih	49	650	48	622
Gospodinjiski odjemalci	122.400	1.313	121.044	1.193
Skupaj odjemalci	137.204	10.163	135.619	9.012

Tabela P1-1: Število in poraba odjemalcev zemeljskega plina glede na vrsto odjema v letih 2021 in 2022

b) Delovanje plinskega sistema na nacionalni ravni

Slovenski prenosni plinovodni sistem je konec leta 2022 obsegal 1.200 km plinovodov. Prenosno omrežje sestavlja še 212 merilno-regulacijskih postaj (MRP), 45 merilnih postaj (MP), osem reducirnih postaj ter kompresorski postaji v Kidričevem in Ajdovščini.

Slika P1-1: Shema prenosnega plinovodnega sistema v Republiki Sloveniji z relevantnimi točkami

Relevantna točka	Tehnična zmogljivost	Skupno pogodbeno zakupljena zmogljivost	Največja dnevna izkoriščenost tehnične zmogljivosti	Povprečna mesečna izkoriščenost tehnične zmogljivosti	Največja mesečna izkoriščenost tehnične zmogljivosti
	[GWh/dan] [10 ⁶ Sm ³ /dan]	[GWh/dan] [10 ⁶ Sm ³ /dan]	[%]	[%]	[%]
Ceršak - vstop	139,867 12,960	40,381 3,691	56,0 (13.01.2022)	22,3 (leto 2022)	34,4 (avg. 2022)
Ceršak – izstop	0 0	9,288 0,850	/	/	/
Rogatec vstop	7,697 0,720	3,903 0,354	82,5 (06.12.2022)	3,1 (leto 2022)	35,2 (dec. 2022)
Rogatec-izstop	68,922 6,360	21,888 1,982	66,6 (09.11.2022)	17,3 (leto 2022)	49,4 (avg. 2022)
Šempeter-vstop	38,992 3,600	30,661 2,779	100,3 (06.11.2022)	16,0 (leto 2022)	62,9 (nov. 2022)
Šempeter-izstop	25,769 2,400	0 0	96,2 (05.07.2022)	1,6 (leto 2022)	11,7 (jan. 2022)
Izstop v Slovenijo	91,864 8,520	58,128 5,321	59,0 (13.01.2022)	29,6 (leto 2022)	49,3 (jan. 2022)

Opomba: Podatki o zmogljivostih se nanašajo na dan 1. 1. 2023, podatki o izkoriščenosti tehnične zmogljivosti so za leto 2022

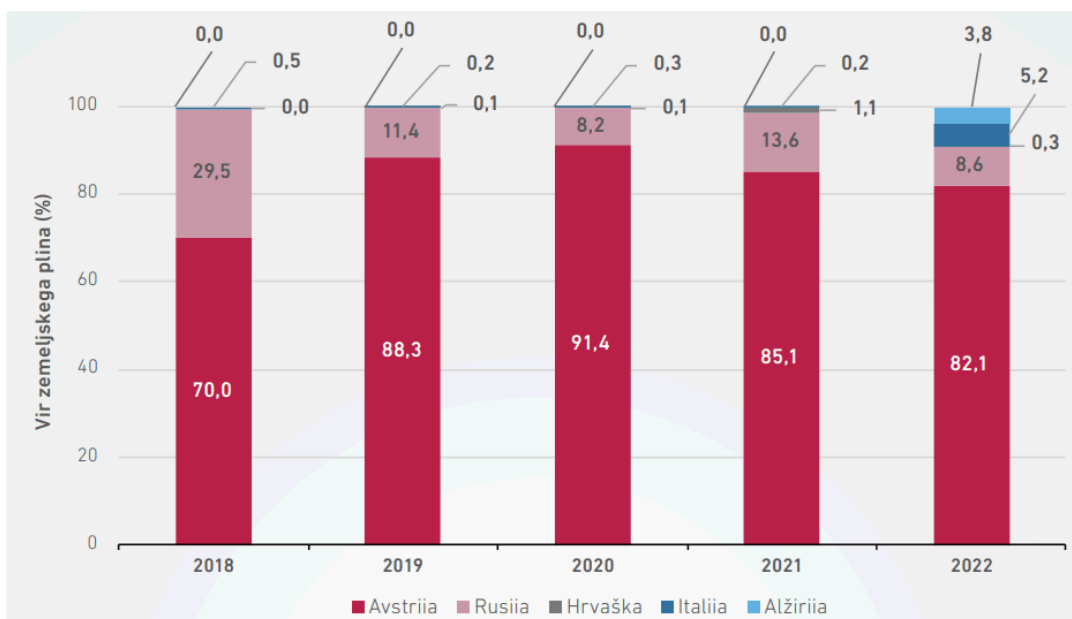
Tabela P1-2: Zmogljivost prenosnega sistema na relevantnih točkah

c) Ključna infrastruktura za zanesljivost oskrbe

Ključna infrastruktura za zanesljivost oskrbe v Republiki Sloveniji so plinovodi M1, M2, M3 in M4, kompresorski postaji Kidričevo in Ajdovščina, mejne merilno-regulacijske postaje Ceršak, Šempeter pri Gorici in Rogatec.

d) Razčlenitev izvorov uvoza plina

Dobavitelji uvažajo ves plin za vse odjemalce v Republiki Sloveniji. Slika P1-2 prikazuje, da slovenski dobavitelji največ plina kupijo v Avstriji na plinskem vozlišču v Baumgartnu in v avstrijskih skladiščih. V letu 2023 dobavitelji kupujejo tudi plin iz Alžirije v večjem odstotku kot leta 2022.

Slika P1-2: Viri zemeljskega plina glede na mesto nakupa od 2018 do 2022

Količine zemeljskega plina, kupljenega na podlagi pogodb z ročnostjo manj kot eno leto, so v letu 2022 znašale okrog 86 % vsega plina za slovenski trg.

e) Vloga skladiščenja

V Republiki Sloveniji ni skladišč plina.

f) Vloga domače proizvodnje

Na ozemlju Republike Slovenije je plinska vrtina, iz katere se črpa zelo majhna količina plina. Načrpani plin ne vstopa v slovenski plinovodni sistem. Z vidika delovanja trga v Republiki Sloveniji in oskrbe slovenskih odjemalcev ni domače proizvodnje plina.

g) Vloga plina v proizvodnji električne energije

Instalirana zmogljivost za proizvodnjo električne energije iz plina je v letu 2022 znašala 490 MWe, v letu 2023 bo začela obratovati tudi nova plinska soproizvodna enota TE-TOL v Ljubljani. Plinske elektrarne se uporabljajo ali za pokrivanje vršnih potreb ali za soproizvodnjo toplote in električne energije, skoraj vse imajo možnost preklopa na nadomestno gorivo.

Kratkotrajno pomanjkanje plina ima na sektor električne energije manjši učinek, ki se obvladuje z nadomestnim gorivom.

V Republiki Sloveniji sta dve plinski elektrarni, katerih osnovna dejavnost je proizvodnja električne energije, vsaka ima več kot eno proizvodno enoto, jeseni 2023 se jima pridružuje še tretja elektrarna TE-TOL. Vse navedene elektrarne imajo možnost prehoda na nadomestno gorivo. Čeprav te enote proizvedejo malo količino električne energije, so njihove proizvodne enote pomembne za zagotavljanje zanesljivega obratovanja elektroenergetskega

sistema oziroma toplote za daljinsko ogrevanje glavnega mesta. Dve od teh elektrarn ponujata pomemben del sistemske rezerve moči, konkretno ročne rezerve za povrnitev frekvence. Navedene elektrarne tudi niso ključnega pomena za podporo proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov.

Delež plinskih elektrarn na prenosnem sistemu v letu 2022	Instalirana moč [MW]	Proizvedena električna energija [GWh]
Vse elektrarne v Sloveniji (1/2 NEK)	3.090	9.541
Plinske elektrarne	490,0	135
Delež plinskih elektrarn	12,3%	1,4%

Tabela P1-3: Instalirana moč in proizvedena električna energija v plinskih elektrarnah in v vseh elektrarnah na prenosnem sistemu v letu 2022

Plinski elektrarni, katerih osnovna dejavnost je proizvodnja električne energije, sta za proizvodnjo električne energije v letu 2022 porabili 277 GWh plina, kar je 3,1 % celotne letne porabe plina. Če bi bila v obratovanju tudi nova elektrarna (s soproizvodnjo toplote) TE-TOL s predvideno letno porabo 1575 GWh, bi bil ta delež 20,6 %.

Poleg elektrarn iz Tabele P1-3 v Republiki Sloveniji deluje tudi nekaj manjših elektrarn, priključenih na distribucijske sisteme in zaprte distribucijske sisteme. Instalirana moč teh elektrarn je bila v letu 2022 skupaj 893 MW, proizvedle so 662 GWh električne energije. Del teh elektrarn za proizvodnjo električne energije uporablja zemeljski plin, večinoma v soproizvodnji s toploto, nekatere elektrarne pa v soproizvodnji uporabljajo tudi druge vire energije poleg plina. Elektrarne so v letu 2022 v soproizvodnji proizvedle skupaj 273,05 GWh neto električne energije in 618,4 GWh toplote, za kar so porabile skupaj 1.118,9 GWh plina, to je 12,4 % celotne porabe plina v Republiki Sloveniji.

h) Vloga ukrepov za energetske učinkovitost in njihov vpliv na letno končno porabo plina

Republika Slovenija s širokim naborom ukrepov spodbuja rabo obnovljivih virov energije in povečevanje energetske učinkovitosti pri končnih odjemalcih energije, ki jih tudi sofinancira javni sklad. Delež porabe gospodinskih odjemalcev v skupni porabi plina je zelo nizek (v letu 2022 13,2 %). Navedeni ukrepi prispevajo k postopnemu zniževanju porabe plina predvsem pri gospodinskih odjemalcih, ta učinek na celotno porabo plina v državi pa je majhen.

2. Povzetek ocene tveganj

2.1. Nacionalna ocena tveganj

a) Scenariji

Ocena tveganj je izdelana za tri scenarije za Slovenijo, podrobneje sta obravnavana dva: osnovni scenarij, S2, pri katerem je prekinjena vsa dobava plina po plinovodih iz Rusije ob povprečni porabi plina v Sloveniji, in ostrejši scenarij, S3ps, pri katerem konec leta 2023 začne obratovati plinska enota Termoelektrarne – Toplarne Ljubljana v skladu s podporno shemo. Pri obeh scenarijih obravnavamo še varianti (a) in (b), ki odražata zahtevano stanje napolnjenosti skladišč v EU ob koncu leta 2023, ter varianti (i) in (ii), ki odražata doseženo zmanjšanje porabe plina za zahtevanih 15 % oziroma nezmanjšano porabo plina v Sloveniji. Pri blažjem scenariju S1 pa bi bile posledice blažje kot pri osnovnem scenariju.

Pri osnovnem in ostrejšem scenariju so ocenjene posledice v obliki primanjkljaja plina na letni ravni, v zimskih mesecih in na hladni dan. Poleg zgoraj navedenih variant je upoštevan tudi vpliv ravni sodelovanja med državami članicami in operaterji sistemov.

b) Ugotovitve

Iz ocene tveganj izhaja, da so se tveganja, viri tveganj in verjetnosti za dogodke, ki vplivajo na zanesljivo oskrbo Slovenije s plinom, od zadnje ocene tveganj bistveno spremenila. V skladu z izhodišči na regionalni ravni v rizičnih skupinah, v katerih Slovenija sodeluje, se ta ocena tveganj nanaša le na prekinitev dobav plina iz Rusije po plinovodih. Izhodišče je usklajeno z oceno, ki jo je opravilo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije JRC. Ta ocena je tudi podlaga za oceno tveganj za Slovenijo.

Na ocenjen primanjkljaj plina za oba scenarija S2 in S3ps z variantami najbolj vpliva raven sodelovanja (kooperativnost) med DČ EU. Če DČ popolnoma sodelujejo in uporabljajo vso infrastrukturo tako, da se minimira primanjkljaj plina povsod v EU, ter ponudijo do ene petine plina drugim DČ, ki ga potrebujejo, je to kooperativni način obvladovanja krize. Pri tem načinu se obravnavane scenarije obvladuje z blažjimi posegi kot pri nekooperativnem načinu obvladovanja krize v EU, pri katerem so posledice istih scenarijev precej večje, primanjkljaj plina je precej večji. Edina zanesljiva oskrba v teh primerih je oskrba s plinom neposredno iz neruskih virov. Na ta vir tveganj Slovenija praktično nima vpliva, obvladuje ga lahko edino z neposrednim dostopom do neruskih virov plina.

Naslednja po vplivu na primanjkljaj plina je raven napolnjenosti skladišč v EU in način, kako se ta praznijo. Če se ta praznijo brez omejitev in so ob koncu zimske sezone lahko tudi povsem prazna, je to varianta (a), če pa je raba plina iz njih omejena, da na koncu leta ostane v njih toliko plina kot ob koncu leta 2021, je to varianta (b). Pri prvi varianti je primanjkljaj manjši in se ga lahko obvladuje z veliko blažjimi ukrepi kot pri drugi varianti. Tudi na ta vir tveganj Slovenija praktično nima vpliva, obvladuje ga lahko z neposrednim koriščenjem skladiščnih zmogljivosti, kolikor jih je na voljo, in z neposrednim dostopom do neruskih virov plina.

Pri vplivu ravni napolnjenosti skladišč ob koncu sezone imamo nekaj rezerve. Vidimo, da je mogoče pri visoko napolnjenih skladiščih ob začetku zimske sezone in razmeroma blagim temperaturam, kakršne vladaajo večino

zadnjih zim, ohraniti zadostno raven napolnjenosti ob koncu zimske sezone tudi z blagimi ukrepi.

Na ocenjen primanjkljaj plina za oba scenarija S2 in S3ps zelo vpliva tudi doseganje zahtevanega zmanjšanja porabe za 15 %. Primanjkljaj ob doseženem 15 % zmanjšanju porabe plina kažejo variante (i) pri obeh scenarijih. Če bo to zmanjšanje doseženo, bi bil primanjkljaj plina v Sloveniji bistveno manjši in obvladljiv z blažjimi ukrepi, kot če zmanjšanje porabe ne bi bilo zahtevano in tudi doseženo vsaj v letih 2023 in 2024.

Ocenjen primanjkljaj plina pri scenariju S3ps, ki kaže vpliv začetka delovanja TE-TOL, v vseh variantah zaznavno poveča primanjkljaj plina v Sloveniji. Toliko več bo treba zmanjšati porabo drugih odjemalcev. V scenarijih in variantah, kjer pride do primanjkljaja bistveno nad 15 %, bi bili za to večinoma potrebni tudi prisilni ukrepi.

Za osnovni scenarij in kooperativni način obvladovanja krize so primanjkljaji plina za obravnavane variante ocenjeni

- na letni ravni: od okoli 9 % do 20 %,
- v zimski sezoni: od okoli 15 % do 20 %,
- na hladen zimski dan: okoli 20 %.

Pri tem scenariju bi večino časa lahko bili oskrbovani vsi odjemalci ob zmanjšani porabi za 15 %, ko pa bi prišlo do večjega primanjkljaja, bi to prizadelo industrijske odjemalce. Dobava zaščitenim odjemalcem pri tem scenariju ne bi bila ogrožena.

Pri kooperativnem načinu obvladovanja krize bi bili primanjkljaji pri ostrejšem scenariju nekoliko večji. Na letni ravni bi bil primanjkljaj od 10 % do 36 %, v zimski sezoni od 16 % do 36 % in na hladni dan 19 % do 34 %. Zahtevano zmanjšanje porabe za 15 % za večino primerov ne zadošča in bi bili potrebni dodatni ukrepi, ki bi prizadeli predvsem industrijske odjemalce. Dobava zaščitenim odjemalcem pri tem scenariju ne bi bila ogrožena.

Za povsem nekooperativen način ocenjujemo, da je zelo malo verjeten. Vsaka nekooperativnost med državami članicami pri dobavi plina med pomanjkanjem kot tudi pri rabi infrastrukture bi povečala tveganja in potrebo po dodatnem zmanjševanju odjema.

Posledice preračunanih scenarijev na daljinsko ogrevanje gospodinjstskih odjemalcev in osnovnih socialnih služb so razmeroma blage. Pojavljajo se le pri nekooperativnem načinu obvladovanja krize na hladen dan. To je posledica tudi visoke prioritete, ki jo imajo distributerji toplote za daljinsko ogrevanje pri dostopu do plina v skladu z odredbo, ki določa načrt za izredne razmere. Daljinsko ogrevanje drugih odjemalcev bi lahko bilo zmanjšano ali zaustavljeno tudi v scenarijih z nižjim primanjkljajem v skladu z navedenim načrtom.

Socialno gospodarski vplivi niso podrobneje raziskani, vendar ocenjujemo, da so razmeroma veliki, saj se večina plina v Sloveniji porabi za

negospodinjsko rabo. V načrtu za izredne razmere so določene skupine odjemalcev in zaporedje zmanjšanja ali prekinitve odjema po teh skupinah.

Proizvodnja električne energije iz plina ima v Sloveniji predvsem vlogo, da pokriva potrebe po proizvodnji vršne električne energije oziroma terciarne rezerve. Velika večina plinskih elektrarn ima tudi možnost prehoda na drugo gorivo in ocenjujemo, da do prekinitev v večini scenarijev ne bi prišlo. Če bi plinske elektrarne morale obratovati redno, bi v nekaterih scenarijih lahko prišlo do prekinitev oskrbe z gorivom zaradi tehničnih omejitev za krajši čas v zimski sezoni in na hladne dni. Čeprav je pričakovati le zelo redko in kratkotrajen izpad proizvodnje električne energije, vpliv ni zanemarljiv in bi lahko poslabšal kriterija EENS in LOLE ter čezmejno odvisnost pri oskrbi z električno energijo.

2.2. Skupna ocena tveganj

Skupne ocene tveganj so izdelane za rizične skupine Alžirija, Kaspijska RG ter Ukrajina in Libija.

Iz skupne ocene tveganj za rizično skupino Alžirija ne izhaja tveganje za zanesljivost oskrbe Slovenije s plinom.

Iz skupne ocene tveganj za rizični skupini Ukrajina in Libija ne izhaja dodatno tveganje, ki ne bi bilo že upoštevano v nacionalni oceni tveganj. Posledice nekaterih virov tveganj, ki so navedene v skupni oceni tveganj, presegajo tiste, ki so navedene v nacionalni oceni tveganj. Vendar so za Slovenijo te posledice in dodatna tveganja že obvladana z dolgoročno pogodbo o dobavi zemeljskega plina iz neruskega vira od začetka leta 2023. Navedeno velja tudi za skupno oceno za Kaspijsko rizično skupino.

3. Infrastrukturni standard

3.1 Formula N – 1 na ravni rizičnih skupin

Formula za izračun merila N – 1 na ravni rizičnih skupinso omenjene v Prilogi 2.

3.2 Nacionalna raven

a) Formula N – 1 na nacionalni ravni

(i) Opredelitev največje posamezne infrastrukture

Največja posamezna infrastruktura za slovenski plinovodni sistem sta plinovod M1, ki je označen na Shemi P1-1, in mejna merilno regulacijska postaja Ceršak.

(ii) Izračun formule N – 1 na nacionalni ravni

Na državni ravni se infrastrukturni standard določa skladno s formulo iz Priloge II Uredbe (EU) 2017/1938

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100,$$

kjer imajo posamezne oznake naslednji pomen:

„EP_m“: tehnična zmogljivost vstopnih točk (v mcm/d), razen proizvodnih obratov, obratov za UZP in skladišč, zajetih v P_m, LNG_m in S_m, pomeni vsoto tehnične zmogljivosti vseh vstopnih točk na meji, ki lahko zagotavljajo oskrbo s plinom na območju izračuna;

„P_m“: največja tehnična proizvodna zmogljivost (v mcm/d) pomeni vsoto največje dnevne tehnične proizvodne zmogljivosti vseh obratov za proizvodnjo plina, ki se lahko zagotovi na vstopnih točkah na območju izračuna;

„S_m“: največja tehnična zmogljivost dobave skladišč (v mcm/d) pomeni vsoto največje dnevne tehnične zmogljivosti praznjenja vseh skladišč, ki se lahko zagotovi na vstopnih točkah na območju izračuna ob upoštevanju njihovih fizičnih značilnosti;

„LNG_m“: največja tehnična zmogljivost obrata za UZP (v mcm/d) pomeni vsoto največjih dnevnih tehničnih zmogljivosti dobave obratov za UZP na območju izračuna ob upoštevanju kritičnih elementov, kot so praznjenje, sistemske storitve, prehodno skladiščenje in ponovno uplinjanje UZP ter tehnična zmogljivost dobave v sistem;

„I_m“: pomeni tehnično zmogljivost največje plinske infrastrukture (v mcm/d) z največjo zmogljivostjo za oskrbo območja izračuna. Ko je na skupno pridobivalno ali dobavno plinsko infrastrukturo priključenih več plinskih infrastruktur, ki ne morejo delovati ločeno, se te infrastrukture štejejo za eno samo posamezno plinsko infrastrukturo.

(iii) Vrednosti, ki so bile uporabljene za elemente formule N – 1

Slovenija nima skladišč plina, zato v izračunu niso upoštevane količine plina iz skladišč. Prav tako Slovenija nima obrata UZP in te količine niso upoštevane. Slovenija tudi nima lastne proizvodnje plina, ki bi vstopal v prenosni sistem.

Pri izračunu vrednosti N-1 so bili uporabljeni podatki, ki jih je posredoval operater prenosnega sistema.

(iv) Morebitne uporabljene metodologije za izračun parametrov v formuli N – 1

Za največjo dnevno porabo (D_{max}) so uporabljene dejanske vrednosti. Za leto 2021 je bila ta vrednost 51 GWh, za leto 2022 pa 48 GWh.

(v) Ukrepi na strani povpraševanja

V formuli za izračun infrastrukturnega standarda niso uporabljeni ukrepi na strani povpraševanja.

(vi) Vrednost merila N-1

Vrednost merila N-1 za Slovenijo v letu 2022 je bila 57,5 %.

V letih 2022 in 2023 poteka projekt povečanja vstopne zmogljivosti na vstopni točki Šempeter, kar bo povečalo vrednost merila N-1.

Vrednost merila N-1 se bo povečala in presegla 100 %, če bo zgrajen kateri od koridorjev Madžarska – Slovenija – Italija ali Hrvaška – Slovenija – Avstrija, ki sta opisana v poglavju 7 te priloge.

b) Dvosmerna zmogljivost

(i) Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo

Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo in največjo zmogljivost dvosmernih tokov kaže naslednja tabela.

Povezovalna točka z dvosmerno zmogljivostjo	Tehnična zmogljivost
	[GWh/dan]
Rogatec vstop	7,697
Rogatec-izstop	68,922
Šempeter-vstop	38,992
Šempeter-izstop	25,769

Tabela P1-4: Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo

(ii) Ureditev za uporabo zmogljivosti povratnega toka

Za uporabo povratnega toka velja splošna ureditev, ki velja na vseh povezovalnih točkah in v vse smeri.

(iii) Povezovalne točke, za katere je bilo odobreno izvzetje v skladu s četrtrim odstavkom 5. člena Uredbe 2017/1938/EU.

Uredba 2017/1938/EU v 5. členu določa, da se izvzetje od obveznosti iz prvega odstavka tega člena uporablja za Republiko Slovenijo, če:

- a) ima vsaj dva povezovalna plinovoda z drugimi državami članicami;
- b) ima vsaj dva različna vira oskrbe s plinom in
- c) nima nobenih skladišč za plin ali obrata za utekočinjen zemeljski plin na svojem ozemlju.

Vsi navedeni pogoji so izpolnjeni. Iz opisa sistema zgoraj izhaja, da sta izpolnjena pogoja a) in c). Pogoj b) Republika Slovenija izpolnjuje s tem, da ima na voljo vire plina v Avstriji in Italiji, manjši del tudi na Hrvaškem, prenosne zmogljivosti na mejnih povezovalnih točkah z Avstrijo in Italijo pa so bile v preteklosti zadostne in ne prihaja do prezasedenosti. Kljub temu se zaradi sprememb pretokov plina od leta 2022 načrtuje povečanje

pretočne zmogljivosti na povezovalni točki z Italijo in postopoma tudi s Hrvaško.

Izpolnjevanje navedenih pogojev se v letih 2020, 2021 in 2022 ni spremenilo, v skladu z načrti pa bodo pogoji ostali izpolnjeni tudi v prihodnjih štirih letih. Iz ocene tveganj ne izhaja potreba po vzpostavitvi dvosmernega toka na povezovalni točki Ceršak, kjer ta še ni vzpostavljen. Raven zanesljivosti oskrbe se z vzpostavitvijo dvosmernega toka na tej povezovalni točki ne bi znatno spremenila. Prav tako tudi ni ovir, da bi se vzpostavil povratni tok na tej povezovalni točki, če bi se za to pojavila potreba in bi bili izpolnjeni ekonomski pogoji.

4. Skladnost s standardom oskrbe

a) Določitev zaščitene odjemalcev in njihova letna poraba plina

Definicija zaščitene odjemalcev je določena v prvem odstavku 117. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22). Ta odstavek določa, da so zaščiteni odjemalci iz 5. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU poleg gospodinjskih odjemalcev, skupnih gospodinjskih odjemalcev, vrtcev, osnovnih šol in zdravstvenih domov, ki so priključeni na distribucijski sistem, tudi:

- distributerji toplote za daljinsko ogrevanje v napravah, ki ne morejo preiti na drugo gorivo ali vir toplote kot plin, v obsegu, kolikor dobavljajo toploto gospodinjstvom in osnovnim socialnim službam, razen izobraževalnim ali javnoupornim službam;
- osnovne socialne službe, ki so priključene na distribucijski ali prenosni sistem in niso izobraževalne ali javnoupornne službe.

Isti člen v nadaljevanju določa, da so osnovne socialne službe iz prejšnjega odstavka izvajalci zdravstvene dejavnosti, dijaški in študentski domovi ter izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva, vsi s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev, ter zapori.

Celotna poraba plina končnih odjemalcev plina in porabo zaščitene odjemalcev po skupinah v zadnjih treh letih kaže tabela P1-5.

Odjemalci	Ocenjena letna poraba plina		
	2022 [MWh]	2021 [MWh]	2020 [MWh]
Vsi odjemalci	9.012.000	10.152.000	9.621.000
Odjemalci plina brez zaščitnih odjemalcev	7.089.850	8.113.785	7.854.390
Zaščiteni odjemalci	1.922.150	2.038.215	1.766.610
Gospodinjstvi odjemalci plina	1.445.459	1.527.618	1.271.158
Drugi zaščiteni odjemalci plina brez distributerjev toplote	223.700	191.221	191.986
Distributerji toplote	252.991	319.376	303.466
Gospodinjstvi odjemalci toplote	227.007	267.873	257.614
Drugi odjemalci toplote	25.984	36.496	36.927

Tabela P1-5: Poraba zaščitnih odjemalcev v letih 2020 do 2022

b) Količine plina, potrebne za skladnost s standardom oskrbe

Način določitve količin plina, ki so potrebne za doseganje standarda oskrbe, je določen v 4. členu te odredbe za tri primere.

Za doseganje standarda oskrbe morajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem v obdobju od 1. oktobra 2023 do 30. septembra 2024 zagotavljati naslednje dnevne oz. skupne količine plina za oskrbo zaščitnih odjemalcev za tri primere:

- v sedemdnevem obdobju z najnižjimi temperaturami: povprečno **13.575 MWh/dan** oz. **95.025 MWh** v sedemdnevem obdobju,
- v 30 dnevem obdobju s posebno velikim povpraševanjem: povprečno **8875 MWh/dan** oz. **266.246 MWh** v 30 dnevem obdobju in
- v 30 dnevem obdobju ob prekinitvi na posamezni največji infrastrukturi: povprečno **9713 MWh/dan** oz. **291.390 MWh** v tridesetdnevem obdobju.

c) Zmogljivost, potrebna za skladnost s standardom oskrbe

Zmogljivosti na povezovalnih točkah Ceršak in Šempeter bistveno presegajo potrebne zmogljivosti za oskrbo zaščitnih odjemalcev, na voljo je tudi zmogljivost na povezovalni točki Rogatec. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem imajo zakupljene oziroma lahko kadarkoli pridobijo potrebne zmogljivosti, ki zadoščajo za oskrbo zaščitnih odjemalcev v vseh treh primerih iz prejšnje točke.

d) Ukrepi, sprejeti za zagotavljanje skladnosti s standardom oskrbe

Za zagotavljanje skladnosti s standardom oskrbe morajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem izvajati preventivne ukrepe iz 8. člena te odredbe.

(i) Opis ukrepov

Ukrepi so opisani v oddelku 5. te priloge.

(ii) Naslovniki

Preventivne ukrepe iz 8. člena te odredbe izvajajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem so podjetja plinskega gospodarstva, ki so zavezana k sprejemanju ukrepov, s katerimi zagotovijo oskrbo s plinom zaščitenim odjemalcem v vseh treh primerih iz prvega pododstavka prvega odstavka 6. člena Uredbe 2017/1938/EU.

(iii) Sistem za spremljanje skladnosti s standardom oskrbe

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem v skladu s 5. členom te odredbe letno poročajo agenciji o izpolnjevanju standarda oskrbe, agencija pa z ugotovitvami seznanja pristojni organ.

(iv) Sankcije

Sankcije za kršitve Uredbe 2017/1938/EU so določene v 145. členu ZOP. Sankcije za prekršek zaradi neizpolnjevanja zahtev in ukrepov, ki jih nalaga ta odredba, določata točki 1. in 2. prvega odstavka navedenega člena. Zakon v navedenih točkah določa, da se z globo od 5.000 do 125.000 eurov kaznuje za prekršek podjetje plinskega gospodarstva, ki je pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne zagotovi standarda oskrbe s plinom zaščitenim odjemalcem v skladu s prvim odstavkom 6. člena Uredbe 2017/1938/EU, ali če v rokih ali po vsebini ne izvede ukrepov, ki jih nalaga veljavni načrt preventivnih ukrepov, ki ga v skladu z 9. členom Uredbe 2017/1938/EU sprejme pristojni organ.

Točka 1. prvega odstavka navedenega člena določa, da se enako kaznuje tudi podjetje plinskega gospodarstva, ki ne izpolni obveznosti iz četrtega odstavka 5. člena Uredbe 2017/1938/EU.

Drugi odstavek navedenega člena ZOP določa, da se v vseh primerih iz prvega odstavka z globo od 2.000 do 10.000 eurov za prekršek iz prvega odstavka istega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(v) Učinki ukrepov

Ta odredba zavezuje dobavitelje zaščitenim odjemalcem le k uporabi tržnih ukrepov. Razpršenost dobavnih virov zagotavljajo neposredno, če sami uvažajo plin, ali posredno, če kupujejo plin znotraj Republike Slovenije in se dogovorijo za razpršitev virov z dobavitelji, ki uvažajo plin. Dobavitelji

zaščitenim odjemalcem večinoma kupujejo plin s kombinacijo kratkoročnih in dolgoročnih pogodb. En dobavitelj zaščitenim odjemalcem spodbuja odjemalce tudi k prostovoljnim ukrepom na strani povpraševanja in omogoča prehod na drugi vir energije za daljinsko ogrevanje srednje velikega mesta.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem omogočajo prilagodljivost uvoza z razpršenostjo virov plina in dobavnih poti, ki omogočajo dobavo na obe manjši vstopni točki, poleg največje vstopne točke Ceršak sta to še vstopni točki Šempeter in Rogatec. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem imajo poleg tega na voljo plin v skladiščih zlasti v Avstriji in na Hrvaškem, dodatne količine pa lahko pridobijo tudi kratkoročno na trgovalnih platformah ali na virtualni točki v Republiki Sloveniji.

Po oceni agncije, s katero je seznanil tudi pristojni organ, so uporabljeni ukrepi v skladu z dobrimi praksami v drugih državah članicah, so primerno učinkoviti in bi omogočili uspešno pripravo na morebitno obvladovanje krize. Pristojni organ ocenjuje, da preventivni ukrepi nimajo zaznavega dodatnega učinka na gospodarstvo, okolje in odjemalce.

(vi) **Netržni ukrepi**

Netržni preventivni ukrepi v Republiki Sloveniji s to odredbo niso naloženi in se ne uporabljajo.

e) Morebitni višji standard oskrbe ali dodatne obveznosti

Z ukrepi, ki jih ta odredba določa za zagotavljanje standarda oskrbe, ni zahtevan višji standard oskrbe niti ni naložena dodatna obveznost podjetjem plinskega gospodarstva.

5. Preventivni ukrepi

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem morajo izvajati preventivne ukrepe iz 8. člena teodredbe. Zagotoviti morajo ustrezno razpršitev portfelja svojih dobavnih virov. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem lahko potrebne dnevne količine za oskrbo zaščitenih odjemalcev zagotavljajo tudi s pomočjo alternativnih virov energije. Prav tako lahko dobavitelji zaščitenim odjemalcem za zagotovitev zanesljive oskrbe uporabijo tudi ukrepe na strani povpraševanja, kot so povečanje energetske učinkovitosti, prehod na druge energetske vire ali drugi ukrepi, ki zmanjšujejo potrebne količine plina.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem o izpolnjevanju obveznosti iz 8. člena te odredbe letno poročajo Agenciji za energijo, ta pa z ugotovitvami seznanjeni pristojni organ.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem zagotavljajo zanesljivo oskrbo zaščitenih odjemalcev z uporabo tržnih ukrepov na strani ponudbe. Razpršenost dobavnih virov zagotavljajo neposredno, če sami uvažajo plin, ali posredno, če kupujejo plin znotraj Republike Slovenije in se dogovorijo za razpršitev virov z dobavitelji, ki

uvažajo plin. En dobavitelj zaščitenim odjemalcem spodbuja odjemalce tudi k prostovoljnemu ukrepu na strani povpraševanja in omogoča prehod na drugi vir energije za daljinsko ogrevanje srednje velikega mesta.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem omogočajo prilagodljivost uvoza z razpršenostjo virov plina in dobavnih poti, ki omogočajo dobavo na obe vstopni točki, Ceršak in Šempeter. Dobavitelji imajo poleg tega na voljo plin v skladiščih v tujini, dodatne količine pa lahko pridobijo tudi kratkoročno na trgovnih platformah ali na virtualni točki v Republiki Sloveniji.

Poleg navedenih preventivnih ukrepov ni predvidenih dodatnih ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti.

a) Sprejeti preventivni ukrepi v skladu z oceno tveganja

Preventivni ukrepi so določeni v 8. členu te odredbe, dodatnih preventivnih ukrepov ni.

Okrepitev medsebojnih povezav med sosednjimi državami članicami poteka v skladu z razvojnim načrtom omrežij. Razpršenost poti in virov se zahteva od dobaviteljev zaščitenim odjemalcem.

b) Drugi ukrepi, ki pozitivno vplivajo na zanesljivost rizične skupine/skupin države članice

Edini ukrep na regionalni ravni je regionalno sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov, imenovano ReCo.

c) Netržni ukrepi

Netržni preventivni ukrepi v Republiki Sloveniji s to odredbo niso naloženi in se ne uporabljajo.

6. Drugi ukrepi in obveznosti

S to odredbo podjetjem plinskega gospodarstva niso naloženi drugi ukrepi in obveznosti, ki bi vplivali na zanesljivost oskrbe s plinom.

7. Infrastrukturni projekti

a) Infrastrukturni projekti

Razvoj prenosnega omežja na državni ravni je določen in opisan z Desetletnim razvojnim načrtom prenosnega plinovodnega omrežja. Veljavni načrt se nanaša na obdobje 2022 – 2031, v postopku potrjevanja pa je tudi načrt za obdobje 2024 – 2033. Načrt določa infrastrukturne projekte, s katerimi se širi omrežje v Republiki Sloveniji, se omogoča priključevanje odjemalcev na omrežje in se dodatno povezuje s sosednjimi prenosnimi plinskimi sistemi. Z vidika zanesljive oskrbe za ta načrt so pomembni predvsem naslednji projekti na dveh koridorjih:

- Madžarska – Slovenija – Italija: projekta R15/1 Pince – Lendava – Kidričevo in KP Kidričevo – 3. faza razširitve bi omogočila novo dvosmerno povezavo

madžarskega in slovenskega prenosnega sistema za vzpostavitev plinovodnega koridorja med Madžarsko, Slovenijo in Italijo;

- Hrvaška – Slovenija – Avstrija: projekti M1A/1 Interkonekcija Rogatec, KP Kidričevo – 2. faza razširitve in nadgradnja interkonekcije Ceršak so del dvosmernega koridorja Hrvaška – Slovenija – Avstrija.

Projekti, navedeni v obeh alinejah, so pomembni za Slovenijo in za sosednje države. Vsak koridor predvideva dvosmerni prenos pina in omogoča pozneje tudi prenos vodika. Izvedba projektov v navedenih koridorjih bo odvisna tudi od pričakovanega izraženega interesa za zakup novih prenosnih zmogljivosti. Pričakovane koristi obeh koridorjev so predvsem vzpostavitev ali bistvena izboljšava povezanosti plinskih trgov sosednjih držav, izboljšanje dostop dobaviteljev do trgov sosednjih držav in pri povezavi z Madžarsko tudi omogočen dodaten neposredni dostop do skladišč plina. Z vidika zanesljive oskrbe je pomembno, da bi vsak od navedenih koridorjev povišal raven doseganja infrastrukturnega standarda v Sloveniji nad 100 %.

b) Infrastrukturni projekti in desetletni načrt za razvoj omrežja po vsej Uniji

Projekti, navedeni v točki a) na koridorjih Madžarska – Slovenija – Italija in Hrvaška – Slovenija – Avstrija, so usklajeni in vključeni v Desetletni načrt za razvoj omrežja po vsej Uniji, ki ga je izdelal ENTSO-G v skladu z desetim odstavkom 8. člena Uredbe 715/2009/ES.

8. Obveznosti javne službe, povezane z zanesljivostjo oskrbe

Zakon o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22) v prvem oddelku III. Poglavja določa vlogo in odgovornosti operaterja prenosnega sistema, ki je organiziran kot obvezna gospodarska javna služba, vključno z odgovornostjo za zanesljivo obratovanje in zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo sistema. Dejavnost dobave plina ni organizirana kot gospodarska javna služba.

Dodatne obveznosti zaradi zanesljive oskrbe podjetjem plinskega gospodarstva niso naložene.

9. Posvetovanje z deležniki

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo je kot pristojni organ objavilo osnutek odredbe in izvedlo javno obravnavo, v kateri so bili vabljeni k sodelovanju vsi deležniki v Republiki Sloveniji in pristojni organi sosednjih držav, s katerimi ima slovenski plinovodni sistem neposredno povezavo, to so pristojni organi Avstrije, Italije in Hrvaške ter tudi druga zainteresirana javnost. V javni obravnavi so lahko brez omejitev sodelovale pravne osebe, fizične osebe, organi državne in javne uprave, organizacije, društva, združenja, idr.

Priloga 2: Regionalna razsežnost

Okoliščine in ukrepi na ravni Slovenije, ki so pomembni za zanesljivost oskrbe s plinom, so opisani v tej odredbi, dodatnih ukrepov ni predvidenih. Besedilo poglavij Regionalna razsežnost še ni usklajeno za vse rizične skupine. Opisi sistemov, ki tvorijo največji del teh poglavij, so razvidni iz načrtov preventivnih ukrepov posameznih držav. Usklajena poglavja na ravni vseh rizičnih skupin bodo vsebovala tudi druge zahtevane elemente, npr. način izračuna merila N-1 za posamezno rizično skupino.

Na regionalni ravni tudi ni bilo dogovorjenih bistvenih dodatnih preventivnih ukrepov razen sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov ReCO, ki je tudi preventivni mehanizem. Slovenija v drugih preventivnih ukrepih na ravni rizičnih skupin ne sodeluje.

Na ravni EU je med najpomembnejšimi preventivnimi ukrepi to, da je vzpostavljeno učinkovito sodelovanje med pristojnimi organi in, kjer je to primerno, regulativnimi organi na ravni EU v okviru Koordinacijske skupine za plin.

Iz ocen tveganj za posamezne rizične skupine izhajajo najpomembnejši ukrepi, ki veljajo na ravni EU. To je postopno prehajanje na druge vire plina in zmanjševanje porabe plina na ravni držav članic, rizičnih skupin in EU.